

20.9.2024

Vastaus palautteisiin maanteiden hoitourakoiden (1.10.2025-) kilpailutusasiakirjoista

Kiitämme vastauksistanne maanteiden hoitourakoiden kilpailutusasiakirjoihin. Arvostamme vaivannäköänne asioihin perehtymisessä ja vastausten laatimisessa. Haluamme tällä vastauskirjeellä vielä tuoda esiin tiettyjä näkökulmia tehtyjen muutosten taustalla.

Yleisesti urakkamallista ja alihankinnoista

Väylävirasto haluaa edelleen ylläpitää urakkamallia, joka perustuu allianssimaiseen yhteistyöhön, mutta on kuitenkin perusluonteeltaan projektinjohtourakka. Mallissa on tarkoitus korostua pääurakoitsijan ja tilaajan yhteistoiminta, jossa yhdessä hankitaan parhaat ja kustannustehokkaimmat hoitoratkaisut alihankkijamarkkinoilta. Siksi on luontevaa tarkentaa pääurakoitsijan oman työn tarjouksia koskevia ehtoja palvelusopimuksessa. Tehdyt tarkennukset eivät muuta urakkamallin perusfilosofiaa, vaan tuovat näkyväksi ne periaatteet, joita on ollut tarkoitus soveltaa koko urakkamallin olemassaoloajan. Hankinnat tulee suunnitella niin, että alihankintamarkkinan potentiaali hyödynnetään mahdollisimman laajasti. Valmiin hoitotuotteen aikaan saaminen voidaan toteuttaa useilla erillisillä toisiaan täydentävillä hankinnoilla – esimerkiksi materiaalit hankitaan yhdestä paikasta, tuntityö alihankkijamarkkinoilta ja työ suorittamisessa tarvittava kone oman työn tarjouksena. Nimenomaan tällainen toimintamalli edistää urakan open book -periaatetta.

Väyläviraston tarkoituksena ei ole rajoittaa alihankintaa pääurakoitsijan oman työn tarjouksessa siltä osin, kun kyse on esimerkiksi materiaalitoimittajista tai vuokratyövoiman käytöstä. Pääurakoitsija voi edelleen jättää oman työn tarjouksia siten kuin palvelusopimuksessa on tarkemmin määritelty. Tarkoituksellinen työlajien tai materiaalien yhdistely samaan tarjouspyyntöön ja tarjoukseen, ja osan näistä töistä teettäminen alihankkijoilla saman oman työn tarjouksen sisällä, ei kuitenkaan palvele urakkamallin tavoitteita. Palvelusopimuksen kohtaa 3 tullaan vielä tarkentamaan oman työn alihankinnan osalta ennen tarjouspyynnön julkaisua.

Katsomme, että näidenkin muutosten kanssa on mahdollista saavuttaa hukan vähentämiseen, nopeampaan muutuskäytöön ja kohtuulliseen riskien jakoon liittyvät tavoitteet. Esimerkiksi tavoitepalkkion suuruus tavoitehinnan alittuessa on aikaisempaa suurempi ja myös tavoite- ja kattohinnan väli on 20 %:a aikaisemman 10 % sijasta, eli tehdyt muutokset eivät ole ainoastaan yhdensuuntaisia. Myös suolojen käytön

20.9.2024

kaupallisen mallin muutoksessa on huomioitu nykyistä mallia paremmin alentuneen määrän vaikutukset tavoitehintaan. Määrän alittuessa tavoitehintavaikutus on vain 70 %:a, kun se aiemmin oli toteutunut keskihinta täysimääräisenä jokaista alittunutta tonnia kohden. Tämä muutos koskee vain talvisuolaa (pl. formiaatit), koska kyseiset materiaalit hankitaan urakoiden käyttöön muista materiaaleista poikkeavalla tavalla.

Esimerkiksi kuitenkin siihen, miten määrämuutokset lihavoimattomissa ja kursivoimattomissa tehtävissä vaikuttavat tavoitehintaan, ei ole tehty muutoksia. Jatkossakin vain lihavoitujen ja kursivoitujen tehtävien määrien kasvaminen nostaa tavoitehintaa. Tavoitehinnan muutosmekanismilla ei kuitenkaan ole vaikutusta siihen, miten pääurakoitsija laskuttaa hoitotöiden syntyneitä hankintakustannuksia. Ko. kustannukset voivat ja saavat nousta myös normaalifontilla olevien tehtävien osalta, mutta kustannusten nousulla ei ole kaupallisen mallin ehtojen mukaisesti vaikutusta tavoitehintaan.

Nyt tehtävät muutokset urakkamallissa, ja esimerkiksi riskien jaossa, eivät muuta urakkamallia vanhanmalliseksi alueurakaksi, missä urakoitsija kantoi taloudelliset riskit monilta osin sataprosenttisesti.

Muutokset kaupallisessa mallissa ja riskienjaossa

Urakan kaupallisessa mallissa on havaittu merkittävää toimimattomuutta, mikä edellyttää Väylävirastolta toimenpiteitä. Olemme katsoneet nyt esitettävät muutokset niin riskienjaon kuin laskutusrajan osalta välttämättömiksi tilaajan sopimusoikeudellisen aseman turvaamiseksi. Niitä ei tehdä kiusallaan tai heikentääksemme alalla toimivien yritysten liiketoimintaedellytyksiä. Muutokset tulevat käyttöön vaiheittain, noin viiden vuoden siirtymäajalla, mikä mahdollistaa alan yritysten sopeutumisen uuteen tilanteeseen.

Laskutusrajaksi on päätetty asettaa hoitovuoden alun indeksikorjattu tavoitehintaa, koska kyseinen hinta on tavoite, johon molempien osapuolten on tähdättävä ja saada sillä urakkaan kuuluvat hoitotyöt ja muut tehtävät tehtyä. Ymmärrämme, että muutos voi vaikuttaa kohtuuttomalta verrattuna nykyiseen maanteiden hoitourakoissa käytössä olevaan toimintamalliin, mutta nyt esitetty muutos on hyvin linjassa alan vakiintuneiden käytäntöjen kanssa – tilaaja antaa laskutusluvan alkuperäisen sopimushinnan ylittävälle osille, joihin sillä on maksuvelvollisuus, väli-/loppukatselmuksessa. Palvelusopimuksen kohdassa 6.7.1 mainittu mahdollisuus laskutusrajan tarkastamisesta hoitovuoden aikana tullaan kuitenkin palautteidenne perusteella muuttamaan niin, että ehdon sitominen tilaajalle myönnettyyn lisärahaan poistetaan. Käytännössä on kuitenkin niin, että muutostöiden tekeminen urakan kokonaissisältöä laajentavasti tuossa laajuudessa on mahdollista vain, mikäli ELY-keskus saa töihin lisärahoitusta Väylävirastolta.

Julkisiin hankintoihin liittyvä peruseriaate on, että yritykset hinnoittelevat tarjoamansa palvelut ja tuotteet sen mukaisesti, mitä vaatimuksia ja ehtoja tilaaja on hankinnalleen asettanut. Yrityksillä on siis vapaus siirtää kaupallisen mallin muutoksista aiheutuvat liikeloudelliset riskinsä, ja niistä mahdollisesti syntyvät lisäkustannukset urakan tarjous- ja sopimushintoihin.

20.9.2024

Toiveita on myös toteutettu

Palautteissa esiin nostettuja seikkoja on myös huomioitu kilpailutusasiakirjoissa. Esimerkiksi alkuperäistä ehdotusta työnjohdon riittävyteen liittyvän riskin siirtämisestä täysin urakoitsijan vastuulle on muutettu lievemmäksi. Urakan työnjohto on edelleen lihavoimaton rivi tehtävä- ja määräluettelossa, mutta osapuolet voivat yhdessä ennakolta sopia työnjohtoresurssin lisäämisestä, mikäli sille on perustellut syyt, ja tästä lisäresurssista tehdään lisätötilaus. Väylävirasto ymmärtää alan haasteet saada osaavaa ja motivoitunutta henkilökuntaa urakoihin, eikä alun perin esitettyä muutosta siksi toteutettu ehdotetussa muodossa.

Vastuuhenkilöiden palvelu- ja organisointivalmiuksien työpsykologisen henkilöarviointi (=testi) päätettiin poistaa palautteiden johdosta, joita olette antaneet vuosien mittaan. Tilalle on tuotu velvollisuus osallistua yhteistyövalmennukseen, mikäli tilaaja päättää sellaisen järjestää.

Termien ja toimintamallien epäselvyyksien välttämiseksi palvelusopimuksen alkuun on koottu keskeisimpiä käsitteitä. Ero esimerkiksi muutos- ja lisätöiden osalta pitäisi määritelmien myötä olla kaikille sopimuksen parissa työskenteleville aikaisempaa selkeämpi. Sopimuksessa kerrottu käsitteistö täydentää AYSEn käsitteistöä.

Lupauksiakin on tarkennettu ja osa ehdottamistamme lupauksista on myös poistettu palautteissa annettujen kommenttien perusteella.

Lopuksi

Toivomme, että tässä vastauksessa esitetyt asiat selventävät tilannetta. Mikäli jokin yksityiskohta tai siihen liittyvä tulkinta vaikuttaa edelleen epäselvältä, voitte esittää asiakirjoja koskevia tarkentavia kysymyksiä kilpailutusjärjestelmän kautta tarjouskilpailun aikana.

Yhteistyöterveisin

Osastonjohtaja

Lars Westermarck

Jakelu

Palautetta antaneet yritykset ja alan toimijat
Väyläviraston internet-sivut

ASIAKIRJA / HANDLING / DOCUMENT

Tämä asiakirja on allekirjoitettu Väyläviraston sähköisen allekirjoituksen palvelussa. Voit varmistaa Adobe Acrobatilla sähköisen allekirjoituksen eheyden.

Denna handling är undertecknad i Trafikledsverkets tjänst för elektroniska underskrifter. Du kan verifiera den elektroniska underskriften med Adobe Acrobat.

This document has been signed at Finnish Transport Infrastructure Agency's service for electronic signatures.

You can verify the authenticity of the signature by using Adobe Acrobat.

ALLEKIRJOITUKSET / UNDERSKRIFTER / SIGNATURES

Allekirjoittaja	Lars Westermark
Allekirjoitusaika	20.09.2024 14:33

ASIAKIRJAT

Asiakirja	Vastaus palautteisiin MHU25-kilpailutusasiakirjoista.pdf
-----------	--

